

SCHAPENHOUDERIJ TIJDENS DE (NA)ZOMER

Ook tijdens het weideseizoen moet de schapenhouder waakzaam zijn. Een dagelijkse controle van de dieren is een must. Ook een goed ontwormingsbeleid is onontbeerlijk. – Ilse Declerck, UGent

Controleer zeker dagelijks je schapen, de huidandoening 'de vlieg' kan snel tot sterfte leiden. Diarree is een belangrijke risicofactor voor deze huidandoening. Diarree kan je met een goed ontwormingsschema voorkomen. Voorts is een goed ontwormingsbeleid tijdens het weideseizoen onontbeerlijk om een goede conditie van oaien en oilammeren te verkrijgen alvorens het dekseizoen aanbreekt. In het najaar moet je goed overwegen welke dieren je in de fokkerij zal inzetten met het oog op een optimale lammerperiode.

De vlieg

Schapenhouders worden jaarlijks geconfronteerd met het fenomeen 'de vlieg' of myiasis. Het is de belangrijkste huidandoening bij schapen. Deze aandoening wordt veroorzaakt door de maden van de blauwgroene bromvlieg (*Lucilia sericata*). Deze vlieg komt voor van mei tot oktober en legt haar eieren bij voorkeur op vochtige wol. Na een tweetal dagen ontstaan er larven (maden) uit deze eitjes. De maden zitten diep in de vacht waardoor het beginstadium van deze huidandoening vaak onopgemerkt voorbijgaat. Het is belangrijk dat de schapen dagelijks gecontroleerd worden. De maden bevinden zich vaak ter hoogte van de staartbasis of tussen de schouderbladen. De schapen hebben jeuk (kwispelen veelvuldig, stampen met hun poten, bijten zich) en hun wol verkleurt en laat los. Daarna worden de schapen suf en zonderen ze zich af van de kudde. Door het vrijkomen van gifstoffen uit het rottende weefsel naar de bloedbaan kan sterfte optreden. Het rottende weefsel verspreidt een sterke geur, waardoor vliegen nog meer aangetrokken worden. De aangetaste dieren moeten geschoren worden en met een insecticide gewassen. Meestal is wondverzorging onvoldoende en moet je de dieren ook behandelen met antiparasitaire middelen, antibiotica en ontstekings-

remmers. Preventief houd je de wol best kort en proper. De dieren moeten in het voorjaar geschoren worden. Diarree voorkom je best, aangezien de vliegen aangetrokken worden door vochtige wol. Eventueel kunnen de dieren preventief om de 4 tot 6 weken met een insecticide worden gewassen. Er zou ook een erfelijke gevoeligheid voor myiasis zijn.

uit. Een infectie kan namelijk ook gepaard gaan met vertraagde groei en gewichtsverlies zonder dat er diarree optreedt. Schapen kunnen besmet worden met verschillende parasieten naargelang van de leeftijd, het seizoen en de weersomstandigheden. *Nematodirus battus* komt voor tot de leeftijd van 4 maanden en geeft drastisch gewichtsverlies en hevige

*Myiasis is een aandoening die wordt veroorzaakt door de maden van de blauwgroene bromvlieg (*Lucilia sericata*).*

Maag-darmwormen

Infecties met maag-darmwormen gaan vaak gepaard met diarree, maar de afwezigheid van diarree sluit geen infectie

d diarree. Deze parasiet komt niet zo vaak meer voor. Problemen hiermee treden vooral op na een strenge winter en een laat voorjaar. Een andere parasiet is

Haemonchus contortus. De larven van deze parasiet kunnen de winter niet overleven, in tegenstelling tot de larven van *Nematodirus battus*. Concreet voor *Haemonchus* betekent dit dat de volwassen dieren de oorspronkelijke bron van weidebesmetting zijn. De volwassen dieren scheiden (beperkt) eieren uit op de weide, de lammeren nemen deze eitjes op en zullen op hun beurt opnieuw eitjes uitscheiden. De weidebesmetting is daarom pas hoog als het weideseizoen al wat verder gevorderd is (tijdens de zomer of herfst bij droog weer). *Haemonchus* is een bloedzuiger ter hoogte van de lebmaag en veroorzaakt bloedarmoede. Bloedarmoede gaat gepaard met vertraagde groei, gewichtsverlies, sloomheid en (typisch) bleke slijmvliezen. *Haemonchus* veroorzaakt geen diarree. Andere maag-darmwormen, zoals *Ostertagia circumcincta* en *Trichostrongylus colubriformis* kunnen diarree, en bijgevolg gewichtsverlies, veroorzaken. Lintwormen veroorzaken over het algemeen weinig schade. Enkel

voorkeur 2 keer per jaar ontwormd worden. De eerste keer gebeurt best net na het lammeren, om de overdracht van parasieten van de ooi naar haar lammeren te reduceren. Voor het dekseizoen moeten de volwassen dieren nogmaals ontwormd worden om in optimale conditie het dekseizoen te kunnen starten. Het is aangeraden om de lammeren vanaf 3 weken na inweiden minstens om de 2 maanden te ontwormen. Er zijn verschillende ontwormingsproducten op de markt. Vooral de macrocyclische lactonen zijn aanbevolen, omdat veel wormen resistent geworden zijn tegen de andere beschikbare producten (levamisole en benzimidazoles). Onderdosering, door het fout inschatten van het gewicht, is de belangrijkste risicofactor bij de ontwikkeling van resistentie. Macrocyclische lactonen hebben bovendien het voordeel dat ze niet alleen op het moment van toediening, maar ook enkele weken na de toediening werken. Tegen lintwormen zijn enkel benzimidazoles werkzaam. Het is daarom aangeraden om bij jonge dieren (deze kunnen schade van lintwormen ondervinden) macrocyclische lactonen af te wisselen met benzimidazoles. Bij het gebruik van benzimidazoles kan het risico op resistentie gereduceerd worden door dubbel zo hoog te doseren. De meeste ontwormingsproducten moeten ingesopten worden. Wanneer het product oraal verstrekt moet worden, is het aangewezen om de dieren enkele uren te vasten om een goede opname van het product uit het maag-darmstelsel in de bloedbaan te bekomen.

Naast een goed ontwormingsschema vormt weidemanagement een belangrijke

tool om infecties met (en resistentie aan) maag-darmwormen onder controle te houden. Zo is het aangeraden om dieren te ontwormen alvorens ze naar een andere weide te verplaatsen, kan maaien de besmettingsgraad verlagen of mag de weide bij voorkeur niet overbezet worden.

Dekseizoen

Bij het naderen van het dekseizoen moet de schapenhouder een strenge selectie maken welke ooiën hij (best) in de fokkerij inzet. Ooiën die hun lam(meren) niet wilden kennen tijdens het vorig lammerseizoen worden best uit de fokkerij geëlimineerd. Alvorens de ooiën en de ram samen te brengen, is het aangewezen om de uier te controleren. Als de uier hard en/ of knobbelig aanvoelt, verhoogt dit het risico op geen of een (te) lage melkgift tijdens de volgende lammerperiode. Op het moment dat het dekseizoen start, moeten de ooilammeren voldoende uitgegroeid zijn. Bij voorkeur zijn deze ooilammeren afkomstig van een meerling en van een ooi met goede moedereigenschappen, die bovendien vlot gelammerd heeft. Problemen tijdens de lammerperiode, zoals slechte moedereigenschappen (karakter, melkgift) of slecht lammeren (onvoldoende uitgegroeid), kunnen voorkomen worden mits een strenge selectie van de dieren tijdens de (na)zomer. ■

[Ilse Declerck is als dierenarts verbonden aan de Vakgroep Voortplanting, Verloskunde en Bedrijfsdiergeeneeskunde van de UGent.](#)

Preventief houd je de wol best kort en proper.

massale infecties bij jonge dieren kunnen obstructie van het darmkanaal veroorzaken. Veel factoren, zoals de weidebezetting, het klimaat en de efficaciteit van de gebruikte producten, bepalen het succes van ontwormingsschema's. Algemeen kan men stellen dat volwassen dieren bij

www.TOPIGS.be

Lagere productiekosten

Meer werkgemak

Betere vleesvarkens